Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 135. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ЛИПНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 18, 1984 No. 135. VOL. XCI.

ВІДБУЛИСЯ XI ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ НТШ В ЕВРОПІ

Сарсель, Франція. — У суботу, 23-го червня ц.р., тут відбулися XI Загальні збори НТШ у Европі, які розпочалися молитвою, що її відправив о. генеральний вікарій Михайло Василик в намірені успішности нарад і майбутньої діяльности Товариства.

Збори відкрив проф. д-р Володимир Кубійович, голова НТШ у Европі, відзначаючи пам'ять тих членів, що відійшли у вічність за останню каденцію у 1981-1984 роках: трьох дійсних членів: проф. Павло Шумовський, довголітній представник Хемічно-Біологічно-Лікарської Секції при НТШ в Европі, о. протоархимандрит д-р Атанасій Великий, ЧСВВ, проф. Жорж Люсіяні, французький українiст, та трьох звичайних членів: Теодосій Волошин, адміністратор дому в Сарселі, інж. Юрій Коваленко і мгр Олександер Монцібович.

У Загальних зборах взяло участь 20 дійсних і звичайних членів, а 27 надіслали свої уповноваження.

Звідомлення про діяльність Европейського НТШ подали: проф. В. Кубійович про працю Інституту Енциклопедії Українознавства; проф. Аркадій Жуковський про адміністративно-організаційну, наукову і видавничу діяльність та про Бібліотеку НТШ у Сарселі; про Історично-Філософічну Секцію інформував проф. Василь Маркусь; д-р Атанас Фіголь звітував про господарсько-фінансовий стан Товариства та про видання „Вістей із Сарселю".

Наукове Товариство ім. Шевченка має чотирьох почесних членів: Блаженнішого Патріярха Йосифа, Блаженнішого Митрополита Мстислава, проф. д-ра Олександра Оглоблина й проф. д-ра В. Кубійовича; 22 дійсних членів, чотири члени-кореспонденти і 42 звичайних членів. Розміщення за країнами: у Франції живе 25 членів, у Німеччині 19, в Італії 9, в Англії 5, у Бельгії 4, у Швайцарії 2, а в Австралії, Голляндії, Норвегії, Марокко і Ізраїлі по одному.

Праця Европейського НТШ плянувалася на засіданнях Президії й Управи, а редакційно-видавчина діяльність на засіданнях Редакційної колегії Енциклопедії Українознавства (ЕУ). За звітний час відбулося 26 засідань Управи й Президії і 110 засідань Редакції; ці цифри вказують, що основна увага Наукового Осередку в Сарселі була присвячена справам Енциклопедії. На засіданнях Редакції плянувалася праця над українською і англомовною енциклопедіями українознавства, визначувалося головніші статті, знаходилося для них авторів, дискутовано зміст статтей.

Зв'язок з членством, співробітниками і різними уста-

Закінчення на ст. 3.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДКРИВ ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ І СКРИТИКУВАВ СССР

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен відкрив в понеділок, 16-го липня, Тиждень Поневолених Націй гострою атакою проти „комуністичного тоталітаризму". При тому він прилюдно зажадав від СССР повного звіту про теперішній стан Андрея Сахарова та його дружини Єлени Боннер.

Президент виступив в Білому Домі в присутності представників поневолених націй, у тому в більшості з народів Східньої Европи, які щирими оплесками прийняли його гострі слова проти політики СССР.

Поміж запрошеними представниками поневолених націй була група представників української громади, між якими був присутній головний предсідник Українського Народного Союзу д-р Іван Флис.

У своїй промові Р. Реґен також нав'язав до того, що він є проти кожної диктаторської системи — лівої чи правої. Він нав'язав до недавніх слів Папи Івана Павла II щодо ситуації в Нікараґуа, де марксистський уряд поставив католицьку церкву на листу „ворогів". Р. Реґен звернувся до членів Палати Репрезентантів, які виступають проти американської фінансової допомоги для повстанців у Нікараґуа, щоб вони подумали над фатальними наслідками такої політики ізоляції. Р. Реґен також засудив совєтську збройну інтервенцію в Афганістані.

Хоча в останніх днях Президент стишив свої атаки проти совєтського уряду з уваги на переговори які ідуть у справі „гарячої лінії" та культобміну, як також з уваги на можливості відновлення розмов про контролю зброї, промова Р. Реґена з приводу відкриття Тижня Поневолених Націй була відносно гострою, зокрема коли йдеться про справу А. Сахарова та його дружини. Президент натякнув на поголоски буцім то А. Сахаров є тепер під психіятричним лікуванням, але пресовий секретар Баб Симс вважає, що не зважаючи на гострі ствердження Президента, американці будуть далі вживати дотепе-

Президент Р. Реґен під час проголошення проклямації Тижня Поневолених Націй. За ним (зліва): конгресмени Філліп Крейн, Кристофер Сміт, Джан Поттер, директор „Голосу Америки" Кеннет Томлісон і амбасадор Макс Кемпелман.

рішніх дипломатичних заходів, щоб допомогти А. Сахарову та його дружині.

Тиждень Поневолених Націй відзначено в Ню Йорку в неділю 15-го липня ц.р. святочною Службою Божою в катедрі св. Патрика, яку попередив похід вулицями міста від Центрального парку до катедри. В поході та пізнішій демонстрації взяли участь представники 35-ох народів, з того найбільше із Східньої Европи, поміж якими численну групу становили українці речником яких була д-р Маруся Бек. Засоби масової інформації в Ню Йорку обширно звітували про започаткування цього 26-го з черги Тижня Поневолених Націй.

ГУБЕРНАТОР М. КВОМО АТАКУВАВ Р. РЕҐЕНА І ЗАКЛИКАВ ДЕМОКРАТІВ ДО ЄДНОСТИ

Сан Франсіско, Каліф. — Головний промовець на Конвенції Демократичної партії губернатор нюйоркського стейту Маріо Квомо виступаючи перед великою авдиторією понад 3,000 делеґатів, такою ж кількістю журналістів і кілька сотень запрошених гостей в Масконі Сентер, піддав сильній критиці внутрішню і зовнішню політику Адміністрації президента Роналда Реґена і закликав демократів до єдности, бо тільки об'єднаню на його думку, демократи можуть виграти президентські вибори в цьому році.

В емоційній півгодинній промові він порушив багато політичних проблем, але в основному головний наголос він поклав на внутрішні „неупорядковані, або занедбані Урядом Р. Реґена справи". Виголошена до певної міри в демагогічний спосіб промова М. Квома, очевидно, захоплювала присутню публіку, яка ентузіястично перебивала його виступ голосними аплявзами, а після закінчення промови передовий кандидат на президента Волтер Мондейл потелефонував до Масконі Сентер, щоб особисто подякувати губернаторові Квомо і поґратулювати йому за „прекрасний виступ".

Деякі делеґати відкрито і приватно запитували Квомо, коли він збирається кандидувати на президента. Один з делеґатів, мабуть італійського походження заявив, що він „бачить „відродження італійського ренесансу" в ЗСА.

Очевидно, як відмічували опісля деякі кореспонденти, М. Квомо сказав багато правди про досягнення Демократичної партії і її спроможності в майбутньому, але ані він, ані інший перед ним промовець на Конвенції, колишній президент Джиммі Картер, не згадували про недотягнення, про економічну рецесію і інфляцію у ранніх 1980 роках, а навпаки, вдавались до минулої історії — рятунок від фашизму, корупції, депресії в 1930-их роках, расизму тощо.

Найслабшим місцем у промові Квомо була критика закордонної і оборонної політики теперішнього республіканського Уряду. Бо тут емоції і пригадування трагедій загибелі морських піхотинців в Бейруті від самовбивчого атентату ніяк не вкладались в рамки конвенційної головної промови заявили коментатори.

Біля 50 мільйонів американців слухали промови Дж. Картера і М. Квомо на телевізії і радіо, не враховуючи тих, які були присутніми в конвенційній залі.

Вміжчасі В. Мондейл відбув розмову з сенатором Ґері Гартом і проповідником Джессі Джексоном з метою виелімінувати різниці в поглядах і, як заявив голова Крайового комітету Демократичної партії Чарлз Манатт, задокументувати єдність партії вже таки на Конвенції.

Папа прийняв на авдієнції українського науковця

Папа Іван Павло II вітає д-ра М. Кашу і його дружину.

Таллагасі, Фльорида. — Із Стейтового університету Фльориди повідомляють, що професор Інституту молекулярної фізики того університету д-р Михайло Каша, будучи в Римі на науковій конференції, відбув авдієнцію у Папи Івана Павла II разом зі своєю дружиною Лілією.

Проф. М. Каша походить з Елизабету, Н. Дж., де закінчив середню школу, а відтак переїхав на студії до Каліфорнії та здобув докторат з фізичної хемії у Каліфорнійському університеті в Берклі. У тому університеті студіювала також його дружина.

Проф. М. Каша взяв участь у міжнародному зібранні науковців в Римі, які розглядали тему „Будови і динаміки ядерних кислот, протеїни і оболонок".

Серед присутніх усіх науковців на авдієнції у Папи Івана Павла II вирізнено поіменно лише трьох осіб, а це: д-ра Івана Джієвера, що отримав нагороду Нобеля з фізики, проф. Влодзімежа Колоса з Польської Академії Наук і проф. Михайла Кашу з Американської Академії Наук.

Бандуристи з ЗСА виступили в Мюнхені і Франкфурті

Мюнхен, Західня Німеччина. — Група укранських бандуристів, які беруть участь у студійній поїздці „Стежками батьків по Европі", що її кожнорічно організує Фундація Українського Вільного Університету, виступили, як інформує телефоном Лідія Чорна, перед українською громадою Мюнхену з концертом. Виступ був настільки успішним, що німецькі телевізійні журналісти запросили групу з виступом на телепрограмі АРД-нетворк у Фракнфурті, яку згадана телекомпанія передає на цілу Західню Німеччину.

Почувши про можливості виступу на телевізійній програмі, до групи 21-ох бандуристів із З'єднаних Стейтів Америки долучились деякі бандуристи з Великобританії, які навчаються і виступають під керівництвом відомого бандуриста і соліста-співака та імпресаріо Володимира Луціва.

Атрактивність бандури викликає подив і захоплення серед німецьких глядачів, а також зацікавлення української громади „американськими бандуристами". Обидва виступи були дуже успішні і за ними слідуватимуть ще інші, бо розголос про молоду бандуристську зміну піщов по цілій Европі.

Бандуристи, а також інші учасники „тури" з нетерпеливістю очікують на спільну авдієнцію в Патріярха Йосифа Сліпого, назначену на 26-го липня і відвідин Собору св. Софії в Римі, історичного свідка присутности українців в цьому Вічному Місті. З огляду на те, що студенти відвідуватимуть також інші, крім Німеччини, країни Европи, не виключно, що українські бандуристи „будуть змушені" зарепрезентувати бандуру і українську пісню перед тамошніми громадами.

Дж. Ферраро квестіонує релігійність Президента

Савт Лейк Таго, Каліф. — Висловлені сумніви про „глибину релігійних переконань" президента Роналда Реґена — були невлучним початком публічних виступів Джералдін А. Ферраро відразу після того, як Волтер Мондейл проголосив вибір її на віцепрезидента, — твердять політичні аналітики.

Минулої п'ятниці, 15-го липня, конґресменка Дж. Ферраро заявила, що президент Реґен „називає себе добрим християнином, проте, я ні на хвилину цьому не вірю..." Це викликало обурення в республіканському таборі і коментарі, що, мовляв, „вона попсувала собі початок свого кандидатства, кинувши тінь на релігійність Президента".

Дж. Ферраро оправдувала себе тим, що відразу після її призначення на кандидата на віцепрезидента, вона побачила в одній місцевості плякати, на яких запитувано, наскільки добра католичка вона є, і це її поденервувало. „Якщо таке буде продовжуватися, я не буду мовчати, а оборонятися", — сказала Дж. Ферраро, до речі, ентузіястичний захисник абортів. В інтерв'ю з каблевою телевізійною сіткою вона заявила, що вона абсолютно не знає, чи Президент є добрим християнином. „Це — між ним і його Богом". А в інтерв'ю з „Ню Йорк Таймсом" вона заявила, що коли демократичний номінат на президента вибрав її за свого віцепрезидента, „він знав, що я з природи — відверта, і не думаю, що вони (демократи) хотять, щоб я змінила свою особистість", додавши до цього, що надіється, що буде „порозуміння, що моє віровизнання не братиметься під сумнів, щоб ми могли розпочати кампанію"

Торкаючись питань американської зовнішньої політики, вона призналась, що вона не є „експерт, експерт, експерт в зовнішній політиці", проте вважає, що все ж таки зможе „інтелігентно мати справу з цією ділянкою". На запитання, чи вона поінформована про „невдачі" президента Р. Реґена, Дж. Ферраро відповіла „так", але про становище В. Мондейла щодо різних проблем, вона призналася, що знає „дещо", і що „ще далі пробує пізнати, якою буде його (Мондейла) позиція як президента", але те, що вона не знає, — сказала кандидатка на віцепрезидентську номінацію, вона „навчиться тоді, коли буде віцепрезидентом".

На Союзівці виступлять „Сизокрилі" і Оперний Ансамбль

Союзівка. — В кінці цього тижня, тобто в суботу і неділю, 21-го і 22-го липня ц.р., тут в рамках кожнотижневих мистецьких програм, виступлять в суботу, о год. 8:30 вечора танцювальний ансамбль „Сизокрилі", хореограф Рома Прийма-Богачевська, а о год. 10-ій відбудеться забава з танцями при звуках оркестри „Вограй" з Ню Йорку.

У неділю, 22-го липня о год. 2:30 по полудні в холодженій залі „Веселки" Український Оперний Театр з Ню Йорку поставить невмирущу оперу С. Гулака-Артемовського „Запорожець за Дунаєм". В головних ролях виступатимуть: Лев Рейнарович, Марта Кульчицька-Андріюк, Марія Ясінська-Мурована, Леонід Бедерів, Йосип Головацький, Михайло Яблонський, оперний хор, камерна оркестра під дириґентурою маестра Ярослава Ліщинського, танцювальний ансамбль „Сизокрилі" під керівництвом Роми Прийми-Богачевської та інші.

В наступну суботу, 28-го липня, тут виступить відомий чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії під дириґентурою Михайла Длябоги і піяністка Ірена Пелех-Зварич. До танців приграватиме дві оркестри „Темпо" і „Іскра". В неділю, 29-го липня о год. 3-ій по полудні буде концерт оркестри „Іскра" на дворі з нагоди відзначення 90-річчя УНСоюзу.

На „Новому Соколі" заплянували „День Пластуна"

Норт Коллінс, Н. Й. (П.Я.). — Пластова оселя „Новий Сокіл" в Норт Коллінс біля Баффало, Н. Й. загомоніла радісно українським словом, піснею та щирим усміхом юнацтва та новацтва. В цьому році, табір притягнув доволі велике число учасників з Ню Йорку, Філядельфії, Вашінгтону, Чикаго, Балтимору, Дітройту, Денверу, Тексасу, Клівленду та округи Сиракюз — Рочестер і з сусідньої Канади, в числі 210 учасників.

Комендантkою табору юначок є ст. пл. Наталка Шпічка, комендантом табору юнаків є ст. пл. Роман Поліщук, табору новачок — ст. пл. Дарія Пришляк, табору новаків, пл. сен. Славко Пришляк. Адміінстраційні таборові обов'язки очолюють голова ОТК — пл. сен. Юрій Пашковський та пл. сен. Ярослав Пришляк, як референт таборів. Тижневими адміністраторами на час таборів є пл. сен Богдан Пашковський та пл. сен. Маріян Стасюк. Канцелярією завідує пл. сен. Слава Шишка. Перша поміч є під доглядом професійної медсестри, пл. сен. Люди Коритко, а таборовим лікарем є д-р Олександер Правак. Духовно — релігійна опіка є віддана отцям д-рові Павлові Івахову, католицького віровизнання, та Богданові Сеньцьові, православного віровизнання. Кухнею завідує Анастазія Пугач та пл. сен. Марта Стасюк. Нагляд над басейном є в руках ст. пл. Юрка Кряка.

„День Пластуна" відбудеться 21-22-го липня. В суботу „Велика Ватра" буде присвячена історичним річницям — УСС, І-ій Українській Дивізії. Участь візьмуть учасники боїв під Бродами, члени УПА, нав'язуючи до цьогорічного клича пл. таборів „У мандри, у мандри" — шляхами українських земель Лемківщини та Холмщини.

Адміністрація та команда таборів запрошують батьків пластової молоді та гостей.

КОНЦЕРТОВИЙ СЕЗОН В ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — Починаючи з 14-го липня в Центрі української культури „Гражді", яка існує при церкві св. Івана Хрестителя, відбуватимуться такі культурно-розвагові імпрези: в суботу, 28-го липня — співачка-солістка сопрано Марта Кокольська-Мусійчук (Бізе, Гнатишин, Китастий, Леонкавальо, Пуччіні, Соневицький, Верді); в суботу, 4-го серпня тріо в складі: Й. Барківський (скрипка), Т. Гринькій (фортепіян), Н. Цибрівський (чельо) в суботу, 11-го серпня — піяніст Тома Гриньків (Барвінський, Моцарт, Ревуцький, Р. Штравс); в суботу, 18-го серпня — челіст Нестор Цибрівський (Барвінський, Бетговен, Бонеріні, Лятошинський, Нін, Р. Штравс).

В АМЕРИЦІ

В РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ колах за перевибір президента Роналда Реґена признають можливість, що теперішня 19-точкова перевага Реґена над Волтером Мондейлом, виявлена під час останніх опитувань, може зменшитися, проте не очікується, що демократичний кандидат на президента зможе наблизитися ближче ніж 5-6 пунктів до Реґена.

ДИРЕКТОР ФБІ ВІЛЛІЯМ Вебстер свідомо тримається осторонь літніх Олімпійських Ігрищ, виявляючи цим перемогу лосанджелівської поліції у боротьбі за те, яка аґенція має бути відповідальною за безпеку спортовців в цих Ігрищах.

ВІДВІДУВАЧІВ БІЛОГО ДОМУ, що під'їжджають автомобілями, „вітає" зграя псів. Це — витренувані собаки, що винюхують вибухові матеріяли та „перевіряють" навіть лімузини секретарів Білого Дому і членів Конґресу, що відвідують Президента.

ВТІКАЧІ З МЕХІКО і Центральної Америки, що переходять нелеґально кордон з ЗСА, ще далі створюють найбільшу загрозу для американських кордонів. Проте прикордонна сторожа в Ель Пасо, Тексас, минулого року затримала нелеґальних еміґрантів з 90-ох різних країн.

ДЖЕССІ ДЖЕКСОН ПРОДОВЖУЄ твердити, що він не зацікавлений в жадному державному пості, якщо Волтер Мондейл ввійде у Білий Дім. Він, проте, натякає, що бажав би допомогти поліпшити відношення між ЗСА і країнами Третього світу, особливо в Центральній Америці і в Африці.

ЗАХІДНІ КРАЇНИ, ЩО експортують до інших країн технологію при допомозі якої можна продукувати нуклеарну зброю, вирішили на своїй річній конференції в Люксембурґу минулого тижня зменшити експорт згаданої технології і матеріялу і тим самим зменшити риск поширення нуклеарної зброї. Адміністрація президента Роналда Реґена прихильно поставилась до цього рішення, а речники Уряду ЗСА активно включились в дискусію і вказували на небезпеки і втрату контролі над продукцією такої зброї.

У СВІТІ

АРІЄЛЬ ШАРОН, КОЛИШНІЙ міністер оборони в уряді Менахема Беґіна, який був змушений зрезиґнувати у зв'язку з відкритою масакрою палестинців і ливанців в одному з палестинських таборів в Бейруті в 1982 році, що її доконали противники мусулман під протекторатом ізраїльської армії, знову повертається до активної політики. Як відомо, 23-го липня ц.р. в Ізраїлі відбудуться парляментарні вибори і партія Лікуд потребує у передвиборчому періоді добрих лідерів.

ЧОМУ ЛІДЕРИ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ не дозволяють академікові Андреєві Сахарову і його родині виїхати за кордон? — запитує інший відомий дисидент, колишній політичний в'язень, письменник Александр Солженіцин, і сам дає собі відповідь, кажучи, що совєти бояться Сахарова як вогню. Він, з його знанням про совєтську нуклеарну зброю, міг би причинитись до революційних процесів в думанні західніх спільнот і до збільшення оборонних спроможностей ЗСА й Північно-Атлантійського Союзу.

АМЕРИКАНСЬКА РОЗВІДКА, зокрема Федеральне Бюро Інвестиґацій (ФБІ), переконана, що нікараґуанські сандіністи займаються нелеґальним перепачковуванням наркотиків до З'єднаних Стейтів Америки й інших країн вільного світу з метою здобути потрібні їм фінансові засоби для закупу зброї і амуніції, яку вони постачають марксистським партизанам в Ель Сальвадорі й інших центральноамериканських країнах. Нікараґуанські опозиційні до прокомуністичного уряду лідери думають, що сандіністи використовують наркотики для того, щоб послабити мораль американського мологодо покоління.

ПРОКОМУНІСТИЧНІ ПАРТИЗАНИ в Ель Сальвадорі напали на хоронений поліціянтами поїзд 25 миль від столиці Сан Сальвадор. В боротьбі з повстанцями загинуло 21 поліціянтів, а кільканадцять цивільних осіб були поранені. Партизанські частини сконцентрували тепер більшу увагу на систему транспортації, щоб таким чином спаралізувати сітку комунікації і достав та викликати невдоволення в населення браком харчів й інших продуктів. Досі така акція марксистів коштувала уряд понад один мільйон долярів.

СОВЄТСЬКІ ГАЗЕТИ поінформували в понеділок, 16-го липня ц.р., про велику пожежу на ріці Волга, яку тяжко погасити, бо там правдоподібно горить олива, яка прорвалась з проводу та наситила ріку горіючою рідиною. Пожежні кораблі день і ніч стараються погасити вогонь, але великих успіхів вони не мають, бо перервану трубу ще й досі не вдалося направити. Вогонь горить у засягу понад три милі довжини і 500 ярдів ширини, 350 миль від Москви. Про цей випадок повідомила газета „Труд", що дуже здивувало західніх кореспондентів, бо СССР переважно промовчує такі випадки.

„Гаряча лінія" між ЗСА і СССР буде упрощена

Вашінгтон. — Тут сподіваються, що у найближчих днях дійде до повного порозуміння як змодернізувати та упростити т. зв. „гарячу лінію" безпосереднього зв'язку поміж урядами ЗСА і СССР у наглих випадках.

Члени Уряду ЗСА і закордонні дипломати уважають, що порозуміння в цій справі може причинитися до поширення розмов поміж обидвома урядами в неполітичних питаннях. У висліді цього очікують розмов ЗСА з СССР на тему кордонів на Берінґському морі, совєтських прав на ловлю риби на американських водах і культобміну.

Совєтські чинники стараються не прикладати тим справам більшої уваги та уважають, що це питання технічні та неповажні але обидві сторони бачать за ними ширші інтереси. Не підлягає сумніву, що президент Р. Реґен приспішує розмови з уваги на те, що зближаються вибори і йому треба доказів готовости до розмов з СССР.

Т. зв. „гаряча лінія" існує вже 21 рік. Сподіваються, що порозуміння у справі її упрощення буде підписано вже в найближчих днях.

Представники обидвох держав опрацьовують також зміну у процедурі консулярній відносно віз до СССР та місць переходу кордону.

УРЯДОВА ЛЕЙБОРИСТСЬКА ПАРТІЯ в Австралії змінила свою ранішу поставу до оборонних країн Південної Азії і погодилася на залишення американських військових баз на території Австралії і у прибережних водах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Непоступливість СССР — І страх перед війною

У газетах появилася вістка, що совєтський амбасадор у ЗСА Анатолій Добринін полетів до Москви з якимись новими пропозиціями від президента Реґена. Можна сумніватися, чи кремлівські володарі замінять свою принципову тактику: не відновлювати переговорів із ЗСА у справі припинення перегонів у зброєнні, бо це скріпило б позицію Реґена перед листопадовими виборами. Але водночас чуємо раз-у раз заяви різних совєтських достойників, що СССР є миролюбною країною, яка не хоче війни, поруч із лайками проти „імперіялістів", під якими — за большевицькою термінологією — треба розуміти тільки Америку. Настала дивна ситуація: володарі обох суперпотуг, однаково у Кремлі як у Білому Домі стоять під сильним натиском від „долів", щоб злагіднити напружену міжнародну атмосферу і поступити до переговорів про обмеження чи поменшення існуючого збройного арсеналу. З другого боку Кремль поставив карту на вибір демократичного кандидата у листопадових президентських виборах в Америці, а Реґен хоч змінив свою первісну гостру і різку реторику супроти СССР, що його назвав був „злющою імперією", не хоче і не може відмовитися від дальшого скріплювання американської збройної сили. Настала парадоксальна ситуація, в якій припинилася словесна „холодна війна", але й нема ще повороту до детанту.

Усе ж, Демократична партія втратила арґумент проти Реґена, що він є „палячем війни" і винуватцем загострення відносин з Москвою, бо фактом є, що Реґен заявив готовість зустрічі з Черненком навіть і без попередньої підготови з ґарантією, що така зустріч не закінчиться невдачею. Фактом є, що не Реґен, а Черненко і його кремлівська кліка раз-у-раз повторюють „нєт": Проте Реґен таки заскочив Москву, заявивши свою згоду, щоби переговорювати про „невтралізацію" космічного простору і заборону використовування сферичного обширу для військових цілей. У цій справі має розпочатися американсько-совєтська конференція у вересні ц. р. у Вільні себто ще перед листопадовими виборами. Демократичному суперникові Реґена трудно буде закидати Реґенові ворожість супроти СССР, коли Реґен заявив виразно „Коли вони (большевики) віддані справі миру, як про це заявляють, то хай засядуть за круглий стіл для переговорів з нами про мир".

У тижневому журналі „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з дня 16-го липня появилося обширне інтерв'ю з керівником бюра того журналу у Москві Ніколясом Даніловим, який твердить, що кремлівські володарі справді не хочуть дальших переговорів у зброєнні з Америкою і що натиск на Кремль, щоб зменшити видатки на збройні цілі і збільшити бюджетові суми на внутрішні потреби в СССР є не менший, аніж подібний натиск в Америці збоку демократів проти зброєневої політики Реґена і його секретаря оборони Каспера Вайнберґера. Безперервна пропаґандивна кампанія усіх совєтських керованих урядом, засобів унформації, яка представляє Америку, як край нужди і панування мільйонерської касти коштом цілого суспільства, перестала діяти бо підсовєтські громадяни в масі подивляють Америку, її продукцію на ужиткові цілі і її загальний добробут, на тлі якого тільки невеличкий відсоток людей можна зарахувати до категорії бідних.

Тому у цій ортодоксальній ситуації деякі вдумливі американські коментатори призадумуються над цікавими питаннями: Чи названий вгорі совєтський амбасадор у Вашінґтоні, добре зорієнтований у ситуації і настроях широких американських кіл, вірить, що у листопаді ц. р. буде переобраний Реґен і чи вдасться йому переконати кремлівських володарів, що краще переговорювати з Реґеном тепер, перед виборами, як після того, коли він буде переобраний і почуватиме себе сильнішим та менше поступливим.

На одній з останніх своїх пресових конференцій Реґен заявив, що він не ґрається такою поважною справою, як стан збройних сил, як виборчим м'ячиком. Але нема сумніву, що листопадові президентські вибори в Америці мають преважливий вплив на політику і тактику обох імперій — американської і совєтської. І так само фактом є, що ні одна з них не прагне війни. Тому дехто з американських коментаторів твердить, що в ділянці закордонної політики не буде великих змін без уваги на те, хто буде переможцем, хто стане новим президентом. Йдеться у цих виборах також про те, як виглядатиме наступний Конґрес. Знавці відносин сумніваються, чи вдасться демократам здобути не тільки Білий Дім, але й обидві палати Конґресу. А що велика більшість американського народу, при всій відданості справі миру і всьому матеріялістичному наставленні на добробут є антикомуністичною, то й політика супроти СССР не може різко змінитися у користь ліво-ліберального „співжиття" ЗСА і СССР. Це цікаві проблеми, які найбільше цікавлять і нас, українців, бо йдеться про той Схід Европи, який охоплює і Україну, перетворену тепер на колонію комуно-московської імперії.

М. Юрська

НЕ ТІЛЬКИ В АМЕРИЦІ

Знаємо, що американські часописи звичайно переповнені вістками про злочини, від яких, мабуть, не вільна ніодна місцевість на широких просторах Америки. Чим страшніший злочин, тим більше про нього пишуть і говорять на телевізії, і таким чином злочинці стають у центрі уваги американського загалу.

У протилежності до цього, совєтські часописи дуже рідко пишуть, або майже не згадують про злочини, щоб створити враження, що в них нема злочинности. Адже, згідно з їхньою ідеологією, усякого роду лиходійства є прямим наслідком несправедливого капіталістичного режиму, а в соціялістичному раю, де панує абсолютна справедливість, злочинність повинна бути зліквідована. Тим часом, як показало життя, ніщо не є дальше від правди, як такі пусті теревені, бо в СССР так, як і в капіталістичних державах, на денному порядку є обман, крадіж, убивство, грошові надужиття, бійки, п'янство... Але про це там нечасто пишуть.

Тому доволі дивно було читати про жахливий злочин, описові якого присвячує київська „Літературна Україна" з 31-го травня майже цілу сторінку. Незвичайним у цьому злочині є те, що його вчинили чотири юнаки, два з них 18-літні, а два заледве 16-літні. Троє з них кияни, а один з Дніпропетровської области. Користаючи з вільного дня, хлопці, „випивши добряче", вибралися з Києва до недалекого радгоспу шукати „романтичних" пригод. У радгоспі вони вихилили ще півсклянки горілки, склянку вина, а потім „хильнули ще спирту. Один з них уже ледве стояв на ногах, але вони взяли таксі і поїхали на поблизьку ферму „покататися" на конях. Було вже по півночі. Коли сторож відмовився відімкнути стайню з кіньми, вони кинулися на цього й почали його бити то дрючком, то голоблею, то ногами, а навіть мерзлими буряками, що лежали на візку біля стайні (це було в лютому). Коли покінчили зі сторожем, вони розбили вікно до стайні і вивели коней, залишаючи за собою закривавлений труп і напівживого собаку з перебитими ногами й розбитою головою. Верхом доїхали вони тільки до найближчої автобусної станції, відкіля вернулися до Києва. Через три дні всіх чотирьох заарештовано і поставлено перед суд. Двох старших засуджено на 15 років, а з молодших — одного на десять років, а другого на вісім років позбавлення волі.

Але, хоч злочинців викрили й засудили, київську громадськість не перестало хвилювати питання, як сталося, що юнаки, які тільки вступили в життя, вчинили такий тяжкий злочин. Хто винен у цьому? Представники київської міліції та суду, які брали безпосередню участь у веденні справи, прийшли до висновку, що джерелом злочинности серед підростків є вади виховання в сім'ї, вади виховання в школі та вплив вулиці. У родинах засуджених хлопців було або повне розбиття подружнього життя батька й матері, або постійні спори між батьком і матір'ю, або смерть у родині. Хлопці після восьмирічки покинули школу і поступили до професійно-технічної школи. Деякі з них ще в сьомій клясі почали запиватися. Книжками й наукою вони не цікавилися, а працювати їм не хотілося, і коли їм докоряли, вони відбивалися від докорів словами, що „немає такого закону, щоб мене, неповнолітнього, примусити працювати".

Хлопці легко знаходили подібних їм товаришів, від яких „несе спиртним", і які знають, „як згаяти вільний час". За словами судових чинників, ці хлопці „живуть якимось своїм життям, відірваним від життя нашого суспільства; пиятика, дикі розваги, часто просто патологічні... Важко зрозуміти, як для забави можна прибивати цвяхами вухо коня до дерева, аби той не втік?..." У них „низький рівень культури, убога психологія, брак будьяких ідеалів, цинізм, жорстокість..." Урядові чинники бідкаються, що „факти нападу на господарства з метою викрадення державних коней зафіксовані й в інших районах области... і в більшості випадків у ролі 'виконавців' виступили жителі Києва...". Скидаючи вину за злочини на сім'ю та особливо на школу, що видала їм відмінні оцінки, щоб позбутися зі школи, але головною причиною лиха судові урядники уважають горілку.

Інтереси юних правопорушників „не сягають далі пиятики...", стверджує член Київського обласного суду.

Від себе хочемо додати коротку думку, що злочин-

(Закінгення на стор. 4)

Десятий збірник „Слово"

Появився новий, десятий збірник, що його видає Об'єднання Українських Письменників „Слово". Цей новий збірник — це велика книга, 485 сторінок друку і в ньому поміщені праці 60 авторів. В першій частині збірника надруковані поезії 20 поетів, а саме: Емми Андієвської, Олекси Веретенченка, Віри Ворскло, Марії Голод, Марти Калитовської, Петра Карманського (з посмертної спадщини недрукованої поезії), Михайла Качалуби, Івана Кмети-Ічнянського, Боженни Коваленко, Світлани Кузьменко, Наталії Лівицької-Холодної, Теодора Матвієнка, Володимира Скорупського, Яра Славутича, Івана Смолія, Ярини Тудорковецької, Ганни Черінь, Олександри Черненко та Володимира Янова, як теж майстерні переклади Олега Зуєвського поезій французького поета Артюра Рембо, включно з його „П'яним кораблем". Прозу репрезентує двадцять один автор, між ними померлий десять років тому в Німеччині поет і письменник Ростислав Єндик цікавим оповіданням з недрукованої спадщини про події останньої війни. Надруковано теж п'єсу Івана Керницького про листопадові бої у Львові в 1918 році „Яворівський решетник". П'єса була колись виставлена на сцені, але це вперше появилась друком. На жаль, не міг її побачити друкованою автор, який помер у лютому цього року в Ню Йорку. Велику частину збірника займають есеї, мемуари і критика. В цьому відділі надруковані праці двадцяти авторів.

Окремими статтями відзначено 80-річний ювілей засновника ОУП „Слово" і першого редактора збірника „Слово" проф. Григорія Костюка, що його портрет поміщено на початку збірника. Окремими статтями-оглядами відзначено 80-річчя Наталії Лівицької-Холодної, 75-річчя проф. Юрія Шевельова і 90-річчя з дня народження Олександра Довженка, як і 100-річчя від народження славного грецького письменника Нікоса Казандзакіса. Довша стаття інформує про Шостий з'їзд українських письмеників в еміґрації, що відбувся в червні 1982 року в Торонто та й про працю Об'єднання „Слово". Дмитро Чуб пише про відлуння Великого голоду в Україні в літературних творах наших письменників. Десятий збірник „Слова", як це подано у післяслові від Редакційної Колеґії, це ювілейний збірник. Перший збірник „Слова" вийшов в 1962 році — велика на 500 сторін друку книга, в якій були надруковані твори понад сорока українських письменників. За двадцять років вийшло десять збірників і вони репрезентують літературну діяльність українських письменників в еміґрації. Ці видання пов'язані з високими коштами. Кошти друку — це найбільша перепона нашим письменникам в еміґрації видавати свої твори. Вже перший збірник насвітлював цю справу коштів видання. На останній сторінці цього збірника надруковано список осіб, які склали свої пожертви на видання цього першого в еміґрації збірника праць українських письменників в еміґрації. В той час велику активність у збірці фондів на видання збірника проявила була письменниця Галина Журба; вона відвідувала підприємства і установи, намагаючись створити фінансову основу для видання збірника творів українських письменників. Теж і в десятому збірнику, на останніх двох сторінках поміщено список установ і приватних осіб, які склали свої датки на видання цього збірника. Без такої фінансової підтримки видання літературних збірників неможливе.

Еміґраційна дійсність показує, що українські письменники не тільки пишуть свої твори у невідрадних обставинах, крадучи на творчу працю час, призначений на відпочинок після заробіткової праці, але й самі мусять видавати свої твори а навіть розпродувати. Всі десять збірників Об'єднання Українських Письменників „Слово" могли появитись тільки завдяки фінансовій підтримці самих письменників і деяких установ та приватних осіб, які розуміють потребу такого видання. Ціна десятого збірника „Слово"-15 долярів. Ця ціна не покриває коштів видання та вона тому низька, щоб дати змогу більшому числу осіб набути цей збірник. Купити його можна за посередництвом членів Об'єднання „Слово", які зобов'язалися допомогти в розпродажу, чи теж висилаючи замовлення на „Українську книгарню" Богдана Мельничука в Едмонтоні, в Канаді; Богдан Мельничук є добродієм видання збірника „Слово", він своїм коштом видав четвертий збірник і не обтяжує розпродаж збірника досить високими на ринку книгарськими відсотками. Редакційна Колеґія збірника „Слово" у складі: Юрій Бойко-Блохин, Святослав Гординський, Олег Зуєвський, Юрій Клиновий, Олександра Копач, Григорій Костюк, Світлана Кузьменко, Дмитро Нитченко-Чуб, Улас Самчук, Остап Тарнавський, Олександра Черненко і Юрій Шевельов, підготовляє вже новий — одинадцятий збірник. Якщо б хтось хотів допомогти фінансово у виданні наступного збірника, пожертви можна слати на адресу „Слова", що подана на титульній сторінці збірника; імена жертводавців будуть проголошені у збірнику.

Т. О.

Іван Боднарук

АРХИП ТЕСЛЕНКО В СВІТЛІ СВОЇХ ТВОРІВ

(До100-річчя народження письменника)

Уже в перших творах Тесленка виступає протест проти гніту й насильства. Майже в усіх є багато автобіографічного матеріялу. Не почуваючи себе здатним вільно й повно виразити свої думки в поезії, взявся він до прози й драматургії. Під враженням від творів Гоголя з'явилися його етнографічні нариси „Ночь на Ивана Купала в с. Харковцях" і „На досветках". В 1904-1905 рр. появляються його перші реалістичні оповідання українською мовою: „Хуторяночка", „За пашпортом", „Маруся" (опублікована п. н. „У городі" („Дід Омелько" і „Мати") опубліковані п. н. „Син").

В уповіданнях „Син" та у „Городі" порушена тема моралі. На закохану сільську пару Петра й Марусю звалилося несподіване горе („У городі"). Батько під тиском матеріяльної скрути погодився віддати дочку в найми до міста. Дівчину зґвалтували паничі. Може, вона стане повією, а може накладе на себе руку. Невідомо, як складеться її доля.

Соціяльно і психологічно загостреним є образ Парасі в неволі-„Наука". Парася — дитина наймита, напівсирота. Батька передчасно загнала в могилу нужда. Парася не може найнятися на службу, бо ніхто не хоче брати наймичку з малою дитиною. В неї один вихід: жебрати. Мати, захлинаючись від сліз і сорому, примушує дитину жебрати.

В оповіданні „У схимника" автор аналізує життя ченців. Восени 1906 року вертається Тесленко в рідне село бо вже надто дошкулило йому поневіряння по київських манастирях і босяцьких нічліжках, Він уважає за краще ховатися від арешту в бурянах біля рідної хати. В тих бурянах і пише оповідання „Истинно русский человєк" та п'єсу „Патріоти". Образ тяжкого поневіряння бідного наймита подає оповідання „Тяжко". В наскрізь автобіографічній новелі „Поганяй до ями", повній трагізму, автор зображує свої дитячі роки, злидні, на тлі яких зростає єдина надія на освіту, здобуття якої може вирвати його з цього поневіряння. Але сувора дійсність нищить цю надію і лишається єдиний шлях — у найми, а далі — протест проти цього поневіряння, арешт, тюрма, заслання й ввесь дальший шлях, що вів неминуче до загибелі. Усе його життя — це непримиренна боротьба з неправдою, соціяльним злом, насиллям глитаїв на селі.

Тесленко розкрив такі сторони селянського життя, такі його риси, які до нього були невиявленими в українській літературі. Наприклад, оповідання „Истинно русский человєк". Зморені заробітничани сидять на майдані, чекаючи наймачів. Поміщик, наймаючи парубка Василя, кривдить його.

Під впливом свого безнадійного стану Тесленко, зломаний тяжкою недугою, сам проймається безнадійністю. У своїх автобіографічних творах зображує він безвихідність, приреченість становище людини, яка не всилі боротися з жорстокою дійсністю, лаконізм новель, активність дії, легкість, цікавість і напруженість сюжету, скупчення уваги на чудові краєвиди, протиставлення чарівної природи людському горю на землі, стилізація мови й наближення її до розповіді селянина з використання відповідних термінів, — всі ці особливі індивідуальні риси Тесленкового стилю ще підсилюють гостроту тематики його творів і їх мистецьку вагу в українській літературі.

На початку своєї творчости писав теж вірші й нариси російською мовою, а рівночасно писав і поміщував свої оповідання українською мовою в журналах і газетах („Радощі", „Школяр", „У схимника", „Любов до ближнього" тощо). В київських газетах впродовж 1910 року друкувалися такі оповідання: „Тяжко", „Поганяй до ями", „Немає матусі", „Прощай, життя", „В тюрмі", „На чужині", „Що робити?", „На селі" (сучасний малюнок). В наступному році постало оповідання „Як же так?".

Після смерти письменника появилися ще такі, незгадані тут, твори Тесленка: в 1926 році комедія на 4 дії „Патріоти", в 1928 році — Листи до Б. Грінченка, драма на п'ять дій „Не стоїть жить" і вірші: „Ключник", „Фантазія", „Летом", „В моем жилищі", „К природе", „Нищий", „Неверному другу", „На досвідках", „Ночь на Ивана Купала в с. Харковцях". У вірші „Нищий", де відчувається вплив гнівної музи Некрасова, Тесленко робить виклик тогочасному суспільству, з обуренням говорить про поміщицький світ.

Як зразок стилю Тесленка, зацитую вкінці уривок із його твору „Наука": „Людей у церкві повно. Церква — городська та гарно в їй так. Свічки палають, образи блищать, а еполети на панах, ризи на батюшках так і миґтять. Співають 'Христос воскрес!' На дворі, на сходах, по боках теж ворушаться люди. Тільки ці люди не всміхаються вже, не радіють. Ці пообдирані, позгорблювані простягають руки до кожного та тільки: — Христос воскрес! Подайте, що милость ваша! — Між ними й одна молодиця стоїть, обідрана, худа, бліда. Перед молодицею дівчинка маленька в лахмітті. Надворі холодно, вітрець проймає. Люди переходять і не хочуть нічого дати. Вона каже до дівчинки: — Парасю, моя дочко, проси ти! Проси, моя дитино! Тобі зручніше. Ну, підходь, Парасю, до жінки тої, 'Христос воскрес' кажи! — Дівчина мов не чує. — Мамо, он паска яка, а яєчка які — дивіться! — Поліція проганяє їх: 'Що там і куди прешся? Народ!' "

Фалина Любинецька

БЕЗПЛАТНА ПОДОРОЖ

(Пам'яті проф. Романа Міхняка)

I.

„Живемо на нашій гарній планеті, яка є все в русі. Вона не тільки кружить навколо своєї осі, але летить навколо сонця, а з сонцем навколо центра нашої ґалактики, а з ґалактикою... у безконечні простори. Так ми всі подорожуємо безплатно, хоч не знаємо куди..."

(З листів св. п. *Р. Міхняка*)

Був рік 1947. Я верталася із конференції в українській гімназії у Берхтесґадені. Весна була в повному розквіті; гарний соняшний день.

На перехресті таборових вулиць стояв середнього росту щуплий мужчина з наплечником і розмовляв з якимсь молодим чоловіком. Коли я минала їх, почула таку фразу:

— Запитайте у тієї пані, вона живе на Запоріжжі (Запоріжжям ми називали цю частину табору, яка мала місце вже поза таборовою огорожею).

Чоловік приступив до мене і представився:

— Міхняк,

— Чи ви знаєте, де тут живе інж. Е. К.?

Я провела п. Міхняка до брами і показала будинок, за яким він шукав.

Бременгафен. Проходжуючись зі сестрою таборовими вулицями, ми несподівано зустріли проф. Міхняка в товаристві Ґ. З ними була дуже молода чорнява дівчина з косами укладеними „в корону". Ми привіталися, а проф. Міхняк представив мені свою дочку, Оксану. Довго ми проходжувались таборовими дорогами та дискутували над тим, як простелиться нам життя у новому незнаному світі.

На другий день проф. Роман Міхняк з дочкою від'їхали до Америки.

• • •

Клівленд. Я зустріла п. Романа на пластовому засіданні і він запросив мене переночувати у них—в домі свого сина Ігоря і Віри Міхняків.

Пізно вночі, за чаєм, ми обмінювались своїми першими враженнями і переживаннями в Америці. Найтяжче нам приходилося психічно пристосуватися до нових, незвичайних для нас, умов життя. А до того треба було важко фізично працювати (п. Роман працював найперше у шпиталі, згодом у фабриці телевізійних скриньок, а найдовше в теплиці при вирощуванні помідорів, де температура була 100 ступенів і більше).

Оці наші розповіді ми старалися прикривати удаваним гумором.

Біля половини 60-их років п. Роман перейшов на пенсію і тоді частіше приїжджав до Дітройту. Вліті ми часто побували на „Діброві".

— Яке тут гарне повітря, хоч у жменю бери,— говорив п. Роман і глибоко затягався ним,-а купіль в озері яка, го-го-го!

Я скромно підозрівала, що „Діброва" набирала тих прикмет особливо тоді, коли на тому березі озера в „Зеленому Ярі" у пластових таборах перебували його внуки: старший Андрій, а дещо згодом молодший Марко. (Андрій Міхняк, Марко Терпиляк).

Бувало вечорами на „Доброві", присівши у тіні розлогих дубів, п. Роман заглиблювавсь у філософські роздуми:

— Казав Сократ: „Я знаю, що нічого не знаю..." — У цьому саме і міститься ціла поезія і краса життя, — продовжував п. Роман, — Чому? Бо витворюються різні ідеї, погляди, світогляди... Кожна людина, кожний нарід має свої ідеали, для них живе, змагається, і навіть гине в їх обороні.

Роман Міхняк — людина перелому XIX і XX сторіч. Для молоді того часу таким найвищим найвищим ідеалом було здобуття вільної української держави. І в цій боротьбі п. Роман був одним із тих, що стояли у передових рядах. Він-поручник Української Галицької Армії, голова Повітової Команди УВО, переслідуваний польською владою, арештований большевиками, просидів дев'ять місяців у в'язниці і майже чудом вийшов із неї, знову був ув'язнений як закладник за гітлерівської окупації. Але Боже Провидіння його зберегло.

• • •

Кожного року проф. Міхняк побував у нас на наших Різдвяних Святах. Не раз заводились поміж ним і моїм мужем цікаві політичні дискусії. Пан Роман здецидований визнавець гетьманату, мій чоловік — дитина революційного націоналізму першої половини XX сторіччя. Оттак, заклавши руки в кишені, проходжувались вони великими кроками по вітальні і кожний з них завзято і вперто боронив свої погляди. Щораз завзятіше схрещувались їхні словні мечі, щораз швидшими і довшими ставали їхні кроки, дискутанти вже переходили до їдальні, а вкінці знаходились аж у кухні. А коли їхній словний бій доходив до найбільшого наснаження, тоді ненадійно на порозі з'являлася їхня сестра Галя і рішуче заявляла:

— Кухня призначена для інших цілей, ану, дискутувати нагору...

Заскочені дискутанти на хвилину вмовкали, а там п. Роман додавав:

—„Добре вишколила нашу Галю Олена Степанів у своїй жіночій чоті Українських Січових Стрільців у Львові. Треба слухати.

І вже, побравшись за рамена, „противники" підносились сходами вгору.

• • •

Під час Другого СКВУ в Торонто в 1973 році відбувались також наради СКВОР (Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада), на яку з'їхались учителі не тільки з Америки і Канади, але й з Европи. Там зустріла я і проф. Міхняка. При полуденку ми оповідали собі різні „учительські" переживання. Розказував мені тоді Роман Міхняк таке:

— Після Першої світової війни я почав учителювати в приватній українській гімназії в Долині. Разом з покійним уже проф. Юліяном Каменецьким ми основали Пласт. Одного дня вийшли ми з пластунами організовано за місто на вправи з пластовими палицями. Це викликало страх серед польської адміністрації. Одного дня поліція оточила будинок, арештувала учителів і багато учнів. Після одномісячного перебування в тюрмі всіх звільнили, обидві школи закрито, а мені відібрано право навчання. Аж за кілька років це право відновлено, коли я почав учителювати в Городенці.

(Закінчення буде)

Відбулися XI...

(Закінчення зі ст. 1)

новами втримувався листовно, виданням „Вістей із Сарселю" (2 числа: 24 і 25 по 64 сторінки), „Вістей НТШ у Европі", ч. 22. Безпосередній зв'язок із співробітниками ЕУ, членами Історично-Філософічної Секції та громадянства здійснювалося поїздками до ЗСА і Канади проф. В. Кубійовича, проф. А. Жуковського і д-ра А. Фіголя.

За останні три роки появилися три зошити (43-45) ЕУ II (від гасла „Українська Католицька Церква" до гасла „Хмельницький Богдан"), сторінки 3361-3600. У цих трьох зошитах є близько 1,200 гасел, з чого 125 більших, серед яких деякі становлять справжні розвідки.

Паралельно з працею над українською ЕУ, продовжувалася робота над закінченням першого тому англомовної Енциклопедії Українознавства, що охоплюватиме літери А-Ф. У жовтні 1984 року має появитися I-ий том АЕУ II, біля 1,200 сторінок друку. Тепер Редакція АЕУ II працює над остаточним устійненням каталогу II-го тому АЕУ II і починається опрацювання гасел до цього тому.

З інших видань появився один том праць Історично-Філософічної Секції — Записок НТШ, том 202, який містить збірання праць Леоніда Соневицького „Студії з історії України" з передмовою проф. В. Кубійовича.

В окремому виданні, спільно з видавництвом Отто Гаррасовіца, появилася велика монографія проф. В. Кубійовича п. н. „Етнічні групи південнозахідньої України (Галичина) на 1.1.1939 (Вісбаден, 1983), над якою автор працював довгі роки. Передмову до цієї праці написав проф. Г. Штадтмюллер.

У підготовці є збірник присвячений Олегові Штулеві, який повинен появитися цього року у спеціяльній серії НТШ.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Европі організувало низку наукових доповідей, літературних і мистецьких вечорів у Парижі й у Мюнхені. Бібліотеа НТШ у Сарселі збільшилася на 731 позицій, так що вона нараховує більше, як 18,000 назв видань. Бібліотека отримує 52 періодичні видання, що появляються у діяспорі, п'ять чужомовних славістичних видань і передплачує 50 видань з УССР і з соціялістичних країн. В 1981 році проф. Павло Шумовський подарував Бібліотеці НТШ у Сарселі частину своїх книжок, 350 позицій, які включено до загального бібліотечного фонду. Бібліотекою завідувала до 1982 року Серафима Волошин, з листопада 1983 року — Ірина Попович. Референтом Бібліотеки в Управі НТШ був проф. А. Жуковський.

При НТШ в Европі діяла Історично-Філософічна Секція, директором якої спочатку був проф. В. Кубійович, а від липня 1982 року проф. В. Маркусь. За три останні роки відулися дві серії голосувань, в наслідок яких до Секції прийнято 14 дійсних членів і чотирьох членів-кореспондентів.

На 23-го червня 1984 року Історично - Філософічна Секція нараховувала 59 дійсних членів, що перебувають: 31 у ЗСА, 12 в Канаді, 6 у Німеччині, 5 у Франції, 4 в Італії і 1 в Австралії. Членів-кореспондентів було 11: 4 у ЗСА, 4 в Канаді, 1 у Німеччині, 1 у Франції, 1 в Ізраїлі.

Трудноші, які існували із заснованням Секції Історії України є в тракті полагодження, вона має перетворитися в Секцію Суспільних Наук.

Звіт за Контрольну комісію склав інж. Микола Маслов, а після дискусії, в якій ставилося питання відносно видання Енциклопедії, організування наукових конференцій, особливо у зв'язку з 40-річчям відновлення діяльности НТШ і 1000-літтям хрищення Руси-України, як також давалося спрямування для майбутньої діяльности, уступаючій Управі визнано абсолюторію.

Загальні збори вибрали нові керівні органи у такому складі:

Управа НТШ: голова — проф. д-р В. Кубійович, перший заступник голови — проф. д-р Володимир Янів, другий заступник і науковий секретар — проф. д-р А. Жуковський, скарбник — о. шамбелян Михайло Левенець; члени Управи — проф. д-р Аристид Вирста, д-р Назар Ясінчук, інж. Катерина Штуль. Представники до Управи в Німеччині: д-р А. Фіголь (він також фінансовий референт), Іван Керестіль. Представники секцій: проф. д-р В. Кубійович від Секції Історично-Філософічної, проф. д-р Олекса Горбач від Секції Філологічної; проф. д-р Петро Зелений від Секції Хемічно-Біологічно-Лікарської.

Контрольна Комісія: голова — інж. М. Маслов, члени: д-р Володимир Косик і д-р Ярослав Мусянович. Делегатура Контрольної комісії в Мюнхені: проф д-р Богдан Кордюк, д-р Іван Жегуць.

Делегатом від НТШ у Европі до Головної Ради НТШ вибрано проф. д-ра В. Янова.

Збори встановили щорічний членський внесок для членів — 50 франків у Франції, 20 німецьких марок у Німеччині й рівновартість у інших країнах.

Для забезпечення дії наукового осередку в Сарселі, НТШ у Европі придбало у власність новий дім за 650,000 франків. Згідно з підписаною 10-го травня 1984 року умовою, цей дім повинен служити для здійснення завдань НТШ: конференцій на заля, приміщення для співробітників НТШ.

За посередництвом Владики Михаїла Гринчишина Конгрегація для Східніх Церков своїм листом з 25-го квітня 1984 року передала посілість на 29 рю де Бов у Сарселі, яка дотепер належала Суспільній Опіці у Франції, у власність НТШ.

Підсумовуючи працю НТШ у Европі слід ствердити, що за останні три роки включно до співпраці у головному проєкті НТШ, Енциклопедії Українознавства, низку молодих наукових сил з Канади й ЗСА, і цей експеримент слід продовжувати, навіть коли ці співробітники приїжджають тільки на визначений термін. Це тим більше, що тепер НТШ диспонує відповідними приміщеннями, призначеним до праці й прожитку своїх співробітників. Це саме відноситься й до Бібліотеки НТШ, яка починає працювати справно. Придбання компютора для праці над АЕУ II поможе також іншим проєктам НТШ.

На видавничому відтинку НТШ наближається до закінчення видання гаслової ЕУ II, останній 10-ий том якої повинен появитися у слідуючій каденції НТШ у Европі. Позбувшись цього найбільшого проєкту НТШ, сарсельська екіпа зможе себе всеціло присвятити АЕУ II, кожний том якого зможе появлятися щотри роки.

Для повного використання здобутої практики на протязі 36-річної праці над Енциклопедією Українознавства і нагромадженої документації, створений у Сарселі Інститут Енциклопедії Українознавства може продовжити свою діяльність для заповнення тих прогалин, що існують у наукових виданнях про Україну. Це потрібне для української діяспори, для інформації чужинецького читача, але й також для сучасної України.

Св.п. Володимир Мриглоцький

У вівторок, 24-го квітня 1984 року, в Трентоні, Н. Дж., розпрощався з цим суєтливим світом бл.п. Володимир Мриглоцький.

Він народився у Львові, 15-го квітня 1908 року. Його батько Володимир, радник Скарбової Палати у Львові, і мати Павлина, крім сина Володимира мали ще дві дочки, з яких одна померла, а друга Ірина, зам іжня Берест, доживає віку у Львові. Народну школу, гімназію і Високу Торговельну Школу він закінчив у Львові і працював книговодом у Скарбовій палаті. За першої большевицької окупації Львова й Галичини працював книговодом в Комісаріяті Народної Освіти у рідному місті. Під час німецької окупації був членом міського управління Львова та посадником містечка Пархачі біля Белза. У Великому Ісході подався на Захід і прожив короткими етапами в Кракові, Вайнмарі, Бамберзі й Байройті, працюючи в таборових управах, УННРА й ІРО перекладачем української, польської, німецької й італійської мов.

Переселившись у 1949 році до ЗСА, короткий час проживав в Ню Йорку і працював в Вальдорф Асторія, а згодом, у 1951 році, закупивши разом з бл.п. інж. Степаном Бованком і бл.п. інж. Дмитром Кузиком 104 акри фармерської землі з будинками в місцевості Кримридж, Н. Дж., біля Трентону, оснував тут українське селище „Черче", яке існує й по сьогоднішній день. На життя працював спершу в будівельному підприємстві Д. Кузика, а згодом, до виходу на заслужену емеритуру в 1978 році, в психіятричному інституті в Трентоні. Набравшись тяжкої й невилічимої недуги під час праці на будівлях, довгі роки важко страждав у шпиталях і вдома. За весь час його недуги ним довгі літа по-самаритянськи, з великою любов'ю, самопосвятою й ангельською терпеливістю піклувалася його дружина Люба, з дому Демчук, з якою він одружився 14-го жовтня 1946 року.

Покійний мав замилування до краси природи, літератури, образотворчого й музичного мистецтва. Обдарований Всевишнім гарним природним голосом, баритоном, який вишколював в італійських учителів співу в Міляно, — про що тепло згадує бл.п. Михайло Островерха у своїй останній книжці „Наперекір", — користувався цим голосом на всяких імпрезах, концертах і виступах в українських, польських, німецьких і американських оперових ансамблях. До війни у Львові він був прикрасою хорів „Сурма", „Бандурист" і „Боян". У Ню Йорку разом з іншими ентузіястами музики й співу був співосновником хору „Думка" та його довголітнім солістом. В нього була улюблена пісня „Лиш молодість не вернеться", яку він залюбки співав під час кожнорічних відзначень свого патрона св. Володимира, що їх з любов'ю приготовляла для нього і для запрошених гостей п-і Люба у їхньому гостинному дому в Трентоні або на власній садибі в Черчі - селищі.

Вичерпавши усі можливі й неможливі засоби лікування й піклування, знеможений фізично, але притомний і бадьорий духово, помер на руках своєї вірної дружини в ранніх годинах Світлого Вівтірка у своєму домі в Трентоні.

Похоронні обряди проводились в четвер, 26-го квітня, в похоронному закладі Кошек-Портер, де Парастас і Панахиду відправив парох церкви св. Йосафата о. митрат д-р Василь Макух при співучасті принагідного хору під проводом Івана Головка й Макара Копаниці, у п'ятницю, 27-го квітня, в парафіяльній церкві св. Йосафата і на Св. Андріївському цвинтарі в Савт Бавнд Бруці, Н. Дж.

У далеку мандрівку Покійного прощали в похоронному закладі мгр Дарія Кузик від Корпорації „Черче", від своєї родини й від Патріярхального Т-ва; мгр Іван Р. Костюк від трентонської громади, родини й від приятелів, під час Богослуження у церкві о. парох і на цвинтарі, при відкритому родинному гробі, під звуки тужливої пісні Богдана й Лева Лепких „Видиш, брате мій", посипавши кришку рідної землі з України і покриваючи її квітами, учасники похорону.

На Заупокійній тризні, що її приготовили пані зі Сестрицтва св. Андрія, зворушливі слова прощання сказав давній приятель Спочилого маестра Михайло Мороз - від себе, своєї родини й від членів хору „Думка"; мгр Іван Р. Костюк, що на прохання родини проводив похоронами, подав ще раз короткий життєвий шлях Померлого, а від родини подякував усім і за все шваґер Покійного інж. Володимир Демчук з Вашінґтону.

Замість квітів на свіжу могилу складено добровільні пожертви — 1,305 дол. Збіркою займалася Богданна Осадца і Катя Ковшевич.

(юко)

В академії св. Юра в Ню Йорку відбулася ґрадуація

У неділю, 16-го червня ц.р., врочисто відбулася ґрадуація учнів академії св. Юра в Ню Йорку, під час якої Владика Василь Лостен, єпископ Стемфордської епархії, роздав дипломи 34-ом абсольвентам. На світлині — офіційне табльо ґрадуантів академії св. Юра.

Українці „Соняшного Міста" і околиць в Аризоні

Серед пустелі центральної Аризони, серед кучерявих пальм, цитрусових дерев та кактусів, біліють хати міста сонця: Сан Сити Сан Сити-Вест та Йонґтавну. Лагідне підсоння, ні снігів, ні морозів, здорове чисте повітря — все це привело до задуму збудувати тут місто „активної емеритури".

Зрозуміло, що і українці почали прибувати сюди, і, очевидно зайшла потреба зорганізувати український клюб. Ідея ця стала дійсністю восени 1983 року. Новоприбулі до „соняшного міста" Володимир і Тілі Децики, при допомозі д-ра В. Левицького, о. Олешка, М. Білоуса, С. Поповича, М. Лозинського та І. Чаплі, скликали загальні основуючі збори місцевих українців і Український Товариський Клюб став дійсністю.

Новозаснований Клюб почав розгортати свою діяльність у ділянках допомоговій, культурно-освітній та товариських зустрічів і корисної інформації. Влаштовано Просфору та Свячене та розпочато цикл доповідей на тему охорони здоров'я.

Саме місто Сан Сити та Сан Сити-Вест доволі славні в Америці і поза нею. Ідея зразкового міста для сеньйорів зродилась у мільйонера - філантропа Дел Веб.

Сотні спеціялістів виготовили пляни, і 25 літ тому місто стало дійсністю. Кожна дільниця міста має для вигоди власний розваговий та комерсійний центр. Є тут площі для ґольфа і тенісу, є плавальні басейни, кругольні і величезний театр з залею на 7,700 осіб. Місто має понад 55,000 мешканців, а його адміністрація працює безкоштовно, бо вона, як і поліційна залога, складається виключно з емеритів. Шкіл тут немає і податки низькі. Вулиці чистенькі, засаджені пальмами, цитрусами і кактусами. Всі мешканеві приміщення в дуже гарному стилі. Зацікавлені в поселенні у „Соняшному місті" можуть одержати інформації в В. Децика або М. Лозинського: Walter Decyk, 9613 Oakstone Dr., Sun City, AZ. 85351; Michael Losinsky, 18822 Conquistador, Sun City - West, AZ 85375.

ХРАМОВЕ СВЯТО ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА

Ню Йорк. — Настоятель та парафіяльна управа української православної катедри св. Володимира інформує, що храмове свято парафії відбудеться в неділю, 29-го липня ц.р., на площі Українського Села в Савт Бавнд Бруку. У програмі: год. 10:30 ранку — урочиста Служба Божа, вдячний Молебень та освячення води. Співатиме катедральний хор під керівництвом проф. Михайла Лева. Після всіх відправ — святочний обід та розваги з танцями при звуках добірної оркестри. Автобус від'їде з-під катедри (160-170 Захід 82-га вулиця) о год. 8-ій ранку із зупинкою на 10-ій вулиці і Другій авеню.

СПЕЦІЯЛІСТИ БЛИЗЬКОСХІДНІХ проблем уважають, що перемога Робітничої партії в Ізраїлі програна коаліції Лікуд не конче допоможе Урядові З'єднаних Стейтів Америки у розв'язці багатьох проблем на Близькому Сході. Якщо йдеться про головні справи, як, наприклад, переговори з Палестинською Визвольною Організацією Ясіра Арафата, виведення ізраїльських військ з окупованих арабських земель, зменшення війська на побережжі ріки Йордан тощо, то всі політичні партії, а навіть громадські організації мають однакову думку. Не треба сподіватися зміни також в ізраїльській закордонній політиці, — кажуть ці знавці і дораджують Вашінґтонові стосувати обережність у підтримці одного чи другого політичного табору напередодні парляментарних виборів.

НА ПРОТЯЗІ 48 ГОДИН в Парижі, Франція, вибухла вже третя бомба в приміщеннях міністерства індустрії, заявили речники французького уряду. Поліційні чинники думають, що цей терористичний акт проти приміщень згаданого міністерства є ділом заборонених терористичних організацій.

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в п'ятницю, 6-го липня 1984 року, по довгій недузі відійшов у Вічність на 89-му році життя наш Найдорожчий МУЖ, ВУЙКО та РОДИЧ

бл. п. інж.

ІВАН ЛУЧИШИН

член Національної Ради та громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 10-го липня 1984 р. у Цюріху, Швайцарія.

Горем прибиті:
дружина — ЛІДІЯ
сестрінок — СТЕФАН ФІРКО з дружиною ҐІЛЬДОЮ
родини:
АНАТОЛЬ ПРАСІЦЬКИЙ з дружиною ОЛЕНОЮ
ІРЕНА ЖИЛЬЧУК з чоловіком АНДРІЄМ
інж. МИРОСЛАВ НІМЦІВ

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ВАРВАРИ ЗАЙЦЕВ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

та за її МУЖА

бл. п. проф. д-ра

МИКОЛИ ЗАЙЦЕВА

в неділю, 22-го липня 1984 р., о год. 10-ій ранку
в українській православній церкві св. Трійці в Ірвінґтоні, Н. Дж.
при Лаєнс і Стайвезант Авенях

Службу Божу відправлятиме парох церкви о. СЕРГІЙ НЕПРІЛЬ.
Просимо згадати Покійних у своїх молитвах.

Після відправи, в церковній залі, відбудеться ПЕРЕКУСКА.

Ділимося сумною вісткою з нашою Громадою в Ню Йорку, що 15-го липня 1984 року, несподівано, помер наш Найдорожчий СИН та БРАТ

бл. п.

ТАРАС ІВАН ДРОГОБИЦЬКИЙ

народжений 30-го травня 1962-го року, студент 4-го року St. John's University.

Тіло Покійного спочиває в похоронному заведенні П. Яреми при 7-ій вул. Схід в Ню Йорку, Н. Й.

ПАНАХИДА відбудеться в тому ж похоронному заведенні в середу, 18-го липня 1984 р., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН в четвер, 19-го липня 1984 р., о год. 9:30 ранку з церкви св. Юра на цвинтар св. Реймонда на Бронксі, Н. Й.

Горем прибиті:
МИХАЙЛО — батько
МАРІЙКА — сестра
СТЕПАН — брат

ПОДЯКА

Горем прибита Родина

сл. п.

ОСТАПА БОЙЧУКА

складає щиру подяку всім, що брали участь в похоронних обрядах дня 19-го травня 1984 р.

Щиро дякуємо Всечеснішому пароховi о. Т. Гуманицькому за похоронні відправи — української церкви св. Николая у Вотерлiті, дякуємо Подругам 99-го Відділу Союзу Українок за спільну молитву у похоронному заведенні.

Щиро дякуємо за прощальні слова у заведенні п. Несторові Угері, на цвинтарі п. Богданові Комарницькому і п. Іванові Антонякові. На тризні пані Стефанії Дибі-Ценко. Щиро дякуємо за несення домовини панам: Несторові Угері, Іванові Антонякові, Юрієві Пастернакові, Богданові Комарницькому, Левкові Хомякові і Зенкові Завадовичеві.

Наша щира подяка всім Тим, що зложили жертви на Святі Літургії, за вінки і квіти, за усні, листовні і телефонічні вислови співчуття. Дякуємо похоронному заведенню п. Андрієві Філякові за сумлінну обслугу.

Щиро дякуємо п. Богданові Дейчаківському за поміщення останніх споминів про Покійного в Америці і Свободі.

Горем прибита Родина:
дружина — ОЛЯ
син — ІГОР з дружиною ОЛЕЮ
син — д-р ЗЕНКО з дружиною ЕЛИЗАВЕТОЮ
син — ОРЕСТ з дружиною МАРІЙКОЮ
внуки — МАРКО, ХРИСТЯ, АНДРІЙ, ПАТРИКІЯ, АНГЕЛИНА, АДРІЯНА, ЛІДІЯ І ЛЯРИСА

Під час тризни зложили в пам'ять Покійного на ФОНД у ГАРВАРДІ:

Сини: Ігор, д-р Зенко і Орест	$3000.00
Гарматій Павло	400.00
Угера Нестор	250.00
Дейчаківський Богдан	100.00
Рудницька Юлія	100.00
Д-р Мирон Гарматій	50.00
Пастернак Юрій	50.00
Хомяк Левко	50.00
Квітка Семанишин	50.00
Антоняк Іван	50.00
Мантезі Роналд	25.00
Ґері Романковський	25.00

Жертви на ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ ФОНД:

Бойчук Оля	$100.00
Івашко Аня	100.00
Вертипорох Юлія	50.00
Антоняк Іван	30.00
Урбанський Омелян	20.00

Зложили на НТШ:

Зенко Завадович	$ 60.00
Бойчук Оля	100.00
Бойчук Орест	50.00

На ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР у Філядельфії зложили:

Орест і Меліта Мартиновичі	$25.00

Щира подяка всім Приятелям і Знайомим.

Родина БОЙЧУКІВ

ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ СЦЕНИ (ОМУС)

ділиться болючою вісткою зі своїм Членством й Українським Громадянством, що 13-го липня 1984 року, з волі Всевишнього, відійшла у Вічність, наша довголітня Приятелька, Член нашого Об'єднання

бл. п.

ЛЮДМИЛА СЕРДЮК

АРТИСТКА УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРІВ

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Опечаленій Родині Покійної складаємо вислови щиро-глибокого співчуття.

Замість квітів на могилу, просимо складати свої пожертви на „Допомоговий Фонд Актора" ОМУС-у.

Управа ОМУС

Не тільки...

(Продовження зі стор. 2)

ність, а зокрема злочинність серед молоді, загально поширене явище в цілому світі, незалежно від політичної системи, і дотепер ні одна країна не знайшла способу, як її побороти. Не знайшла позитивної розв'язки цієї справи й заможна демократична Америка. Багато причин складається на це. Як це н. виглядає парадоксально, але однією із головних перешкод у поборюванні злочинности є перебільшення демократичних ідей, в чому не завжди позитивну ролю відіграє Американська спілка громадянських свобід (American Civil Rights Union).

Інакше справа мається у Совєтському Союзі, де слово партії та уряду — це закон, від якого громадяни в цупких кліщах деспотизму, не мають права відхилитися. Тому незрозуміло, чому партія, як суверен життя й смерти своїх підданих, не робить енергічніших заходів для обмеження неймовірно поширеного альгоголізму. Одначе, багато фактів показує, що совєтські вожді нарочито ведуть політику потурання пияцтву, бо споживання алькоголю приносить державі мільйонні прибутки. Крім цього, пияцтво на руку вождям: адже п'яними масами легше володіти, ніж тверезими опозиціонерами та критиками „непомильного" уряду.

Виставка мистця М. Тарана „Різьба в дереві" в Чикаґо

І знову завдяки старанням проводу чикаґського Українського Національного Музею у його приміщеннях відбулася від 1-го до 3-го червня ц. р. рідкісна за змістом виставка праць мистця-різбаря Михайла Тарана, родом з Чернігова. Виставка ця своєрідна, що представлено майстерною різьбою в дереві горіха чи ясному або темному черешневому дереві, низку емблем національних українських установ, як також державний герб України та емблеми організацій — Пласт, ОДУМ та СУМ.

У п'ятницю, 1-го червня ц. р. о год. 8-ій вечора мистецьку виставку різьб роботи Михайла Тарана відкрила наша відома мистець-маляр Марія Гарасовська-Дачишина, вітаючи численних любителів українського мистецтва. Опісля дуже докладно зі знанням, яке властиве лише знавцеві мистецтва, доповідач докладно й багатими накресленнями змалювала процес розвитку українського мистецтва, яке сягає до сивої давнини.

Перепливла мисткиня словесними хвилями й через новіші, а відтак й сучасні часи, вказуючи на розвиток різних ділянок мистецтва: керамічні розмалювання, мосяжництво, як також різьблення по дереву. Доповідач у своїй доповіді віддає належне признання гуцульським славним різьбарям, як Шкріблякам та Корпанюкам, які також своєю самобутньою багатою спадщиною-різьбою, інкрустацією збагатили нашу українську культурну скарбницю. Опісля доповідач змістовно описала тяжкий життєвий шлях мистця-різьбаря Михайла Тарана, який подібно, як інші політичні втікачі, що під час Другої світової війни повтікали із воєнного пекла, прямуючи спочатку до Німеччини, а потім чи до Канади, ЗСА або й до Австралії чи Південної Америки

Саме туди недоля кинула Михайла Тарана з його молодою, але хоровитою дружиною та маленькими синами. По довгих скитаннях по чужих країнах, врешті, мистець осів у Чикаґо, а відтак у містечку Наксі, в стейті Індіяна. Тут він віддався своїй вродженій любові — різьбленню та обробці металів. Це найкраще змальовує доповідач М. Гарасовська-Дачишина такими словами: „Набравши великої практики в обробці металів, задумав він у вільних хвилинах компонувати метал із деревом. Почав він виготовляти великі шафкові годинники, в яких усе була його робота: шафка і дерев'яні різьбиоздоби і всередині металевий механізм. Це була велика і нелегка робота, але Михайло робив це так гарно, що зразу мав чимало покупців. Але він — вроджений мистець і за свою кропітку працю числив так, що мало що залишалося йому на нові матеріяли..."

Закінчуючи своє слово, доповідачка сказала: „...А вже скільки товариств, що він кожному виготовив їхні емблеми, від серця, з любов'ю вирізьблював...". Ця його оріґінальна обробка по дереву втішається популярністю не тільки серед українців, але й серед чужинців.

Опісля мистець М. Гарасовська-Дачишина запросила присутніх оглянути виставлені експонати, а було їх близько 45. Очі глядачів зачарувала краса вирізьблених музичних шкатулок, хрестів, як також велика кількість чудово виконаних гербів, відзнак тощо, які з мистецьким смаком були розвішені та розставлені на довгих столах, що простягалися вздовж стін обширного музейного приміщення.

Виставлені предмети гарно виглядали на блакитному тлі. Подібного кольору були й скатерті на довгих столах з виставленими на них численними різьбами. Як нас інформовано, цю так по-мистецьки оформлену виставку різьб М. Тарана була підготована і зі смаком представлена відвідувачам саме Марією Гарасовською-Дачишин. Вона також заздалегідь підготувала-розмалювала, а відтак розклала поміж експонатами квадратові сині картки з розмальованими нею мотивами, вжитими при різьбі виставлених предметів. Тож не диво, що переважали тут елементи, запозичені із рослинного світу: квіти, листочки, галузки тощо.

Глядача огортало захоплення, коли він оглядав, для прикладу, різьблені шкатулки, внутрі яких спритно заінстальовано музичні механізми, виготовані Михайлом Тараном.

У дереві дбайливо й здібною рукою представлено герб до 1000-ліття хрищення України, до 30-ліття ОДУМУ, до 70-ліття Пласту, герб Української Народної Республіки, емблема СУМ в його 40-ліття, традиційна емблема Пласту, великодня композиція, як також композиції — тризуб в орнаменті, тризуб з хрестом та Володимирська гірка.

Було виставлено наш державний герб — золотий тризуб у лавровому вінці, як також низку композицій до 1000-ліття хрищення України (хрест, що височіє на земній кулі), знамена: український національний герб в сполучені із емблемою ОДУМ-у, СУМ чи Пласту. Були тут й різьби з релігійною тематикою — „Ікона в соняшнику", „Ікона Божої Матері" (рамка), „Тайна Вечеря" (рамка).

Не оминув мистець-різьбар й народної тематики, бо була тут серед цієї багатої колекції й композиція — „Залицяння". Серед виставлених предметів глядач міг побачити також і альбоми, прикрашені гарно вирізьбленими дерев'яними обкладинками (зображення зозулі, гербу УПА, 1942-1982), емблеми СУМ Пласту, ОДУМ-у тощо) Пишалась тут також реліквія — револьвери з 1807 року, ручки яких прикрашені різьбою-комбінацією чи пов'язанням різьби на дереві і металі.

Загалом, треба сказати, виставка пройшла дуже успішно. Тож бажаємо мистцеві-різьбареві великих успіхів в його дальшій праці.

Катерина Домашевська

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реаґувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСК Ню Йорк здобув чашу Космополітальної Ліґи

Щасливим виявився кінець тижня, 16 - 17-го червня ц.р., для першої дружини УСК-у, яка в суботу здобула чашу Українського Фестивалю в Голмделі, Ню Джерзі, а вже в неділю вполудень збільшила свою колекцію трофеїв до ще одного, цим разом здобутою чашею Космополітальної Ліґи.

У фінальних змаганнях дружина УСК-у драматично перемогла сильний „Вайкінґс" вислідом 2:1. До перерви домінували вікінґи, які й зуміли здобути ведення 1:0. В другій половині вже напочатку наша дружина втратила Павла Альвеза, якого суддя похопно видалив з гри червоною карткою. Не зважаючи на цю втрату, наші футболісти взялися до праці і в 60-ій хвилині Мартінез вирівняв вислід 1:1. В 75-ій хвилині суддя завдав чергового удару нашій дружині, видаливши з гри за дрібну провину другого нашого змагуна, цим разом Ферару. Граючи в 9-ку наша дружина не тільки стримала численні наступи нападу суперників, але й зуміла здобути найцінніщого голя сезону, а з цим цю важливу перемогу і чашу Космополітальної Ліґи, за яку змагалися 32 клюби тієї ліґи.

Чоловий стрілець нашого нападу Ґ. Мартінез здобув чашу найкращого змагуна фіналу. На особливе відмічення заслужили теж В. Ксаєр, воротар, і центральний помічник Богдан Жовтий, які в скрутних хвилинах змагань виявили холоднокровність та надзвичайну завзятість і цим спричинилися до великого успіху дружини. На протязі цьогорічного сезону наша дружина програла тільки три ліґові зустрічі і була дуже близько до переходу у вищу дивізію.

У складі дружини виступали: В. Ксаєр, Дж. Нюгоф, Ф. Ляскано, Ґ. Мартінез, А. Караско, Р. Сільва, С. Коваленко, П. Альвес, А. Ґувера, Б. Жовтий, М. Палаціо, Р. Ферарі, О. Вербицький, І. Мора. Провідником і тренером був Степан Коваленко.

В наступному сезоні до 1-ої дружини ввійде ряд змагунів українського походження, які разом з кращими футболістами з цьогорічного сезону, будуть змагатися за вхід до І-ої дивізії Космополітальної Ліґи.

У такому складі наша дружина візьме участь у великому Ювілейному турнірі, що його влаштовує УСВТ „Чорноморська Січ" на оселі УБС „Верховина" в Ґлен Спей, Н.Й., 1-го 2-го і 3-го вересня ц.р.

Нові успіхи СТ „Україна" Монтреаль.

У травні ц.р. перша дружина СТ „Україна" розпочала сезон в лізі, в якій виступає 10 дружин. Крім цього, створено дружину доросту, що змагається в так званій „Бантам" лізі, якою завідує З. Кіщук. Перша дружина розпочала сезон 22-го травня ц.р. ліговими змаганнями, в яких перемогла клюб „Содель" вислідом 3:2. Усі три ґолі для нашої дружини стрілив М. Кондро. В четвер, 24-го травня ц.р., СТ „Україна" при численнішій участі глядачів здобула велику перемогу 8:0 з клюбом „Лє Копо". Чотири ґолі в цих змаганнях для нашої дружини стрілив П. Михальчук, дальших два — М. Кондро та по одному — о. Р. Лагола і Е. Головка.

В третіх змаганнях сезону „Україна" перемогла клюб „Ейд Юридик" вислідом 4:1. В звітовій зустрічі переможні ґолі для СТ „Україна" здобули С. Дімодає — 2, П. Михальчук і Д. Зельман. У четвер, 7-го червня ц.р., на розмоклому грищі наша дружина перемогла клюб СНС високим вислідом 6:1. Ґолі для СТ „Україна" стрілили І. Гупалівський 2, І. Дженісон 2, М. Кондро і о. Р. Лагола. В середу, 13-го червня ц.р., „Україна" зазнала першої поразки сезону 0:1 з клюбом „Коста Спорт". В черговій зустрічі з клюбом „Лє Копо" дружина знову виграла, цим разом вислідом 3:1. П. Михальчук стрілив два ґолі, І. Дженісон завершив рахунок 3:0. Склад СТ „Україна": З. Кіщук, О. Дідух, М. Стефанюк, Д. Куліш, Е. Головка, Д. Зельман, І. Безпальок, М. Кондро, П. Михальчук, М. Гавриняк, В. Усик, Д. Тицький, о. Р. Лагола, Я. Яковів, В. Роніш, І. Гупалівський, А. Штихно, С. Дімо, І. Дженісон.

В. Куліш

СК СУМ „Крила" — „Аполльо СК 0:1

У неділю, 10-го червня, „Крила" відбули чергові першенські змагання з грецьким клюбом „Аполльо", з яким зазнали поразки, мінімальним вислідом 0:1. В нашій дружині цим разом завів напад, який не провів жодної продуманої акції в підворіття греків і цим самим не віддав жадного загрозливого стрілу в напрямі воріт суперників. Значно краще пописалася наша дефензива, що за винятком єдиної ситуації, з якої греки все таки здобули ґоля, ввесь час працювала та зуміла ліквідувати усі задуми нападу суперників.

Переможного ґоля греки здобули після вільного стрілу, м'яч з якого вправно відбив наш воротар, але спізнена реакція нашої оборони допомогла напасникові добити м'яч понад лежачого воротаря „Крил".

М. Дахнівський

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Відбулася 12-та рунда ігор вищої ліґи СССР, після якої минулорічний чемпіон Дніпропетровське „Дніпро", здобувши перемогу з московським „Торпедо" 1:0 далі очолює показник табелі ігор, маючи досі 17 точок. У зустрічі в Дніпропетровську при участі 26,500 глядачів переможнього ґоля для „Дніпра" здобув Лютий.

Київське „Динамо" на виїзді в Ташкенті здобуло перемогу теж вислідом 1:0 і цим самим наблизилося до лідерів, маючи на своєму конто 15 точок. Переможного ґоля для киян здобув Блохін.

Харківський „Металіст" у себе вдома при участі 18,000 глядачів переміг 3:0 „Кайрат" з Алма-Ати, завдяки чому поправив свою позицію в табелі, маючи досі 11 точок. Переможні ґолі для харків'ян здобули Бондаренко 2 і Мотуз. Не повезло знову клюбові українських вуглекопів „Шахтареві" з Донецька, які зазнали несподіваної поразки у себе вдома з військовим клюбом ЦСКА, вислідом 1:2. Єдиного ґоля для донеччан стрілив Грачов. Одеський „Чорноморець" відбув поїздку до Москви, де звів в нічию свою зустріч з місцевим клюбом „Динамо" 0:0. В показнику табелі ігор „Чорноморець" займає 10-те місце з 12-ма точками.

(от)

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ХОМІШАК, член УНС Відд. 320-го Братства Пресв. Тройці в Балтиморі, Мд., помер 16-го червня 1984 року на 73-му році життя. Нар. 1911 року в селі Дубляна, Самбір, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку родину в Україні. Похорон відбувся 21-го червня 1984 року на Укр. Кат. цвинтарі св. Михаїла в Балтиморі, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Малко, секр.

МИКОЛА ПОЧИНОК, член УНС Відд. 435-го в Ню Йорку, помер 19-го червня 1984 року на 64-му році життя. Нар. 29-го травня 1920 року в Джерзі Сиґі, Н.Дж. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Еллю, сина Петра і дочку Ганю. Похорон відбувся 22-го червня 1984 року на цвинтарі Св. Імени в Норт Арлінґтоні.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа.

ЮРІЙ КУЗЬМА, член УНС Відд. 100-го ім. Тараса Шевченка в Ґері, Інд., помер 24-го червня 1984 року на 80-му році життя. Нар. 18-го березня 1904 року в Галичині. Членом УНС став 1948 року. Залишив у смутку дружину Перль, одруженого сина, двоє внуків і одного правнука. Похорон відбувся 26-го червня 1984 року на цвинтарі Калюмет Парк в Меррілвіллі, Інд.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

МАРІЯ КУРЧІЙ, член УНС Відд. 204-го ім. А. Гончаренка в Ню Йорку, Н.Й., померла 13-го травня 1983 року на 90-му році життя. Нар. 1895 року в селі Залиже, повіт Збараж Зах. Україна. Членом УНС стала 1944 року. Залишила в смутку сина Семена, дочку Анну і п'ятеро внуків. Похорон відбувся 17-го травня 1983 року на цвинтарі Мавнт Олив в Лонг Айленд, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
М. Заліпський, секр.

АНАТОЛІЙ ҐУДЗОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 457-го Т-ва „Культура" в Ню Йорку, Н.Й., помер 7-го травня 1984 року на 84-му році життя. Нар. 1900 року на Україні. Членом УНС став 1951 року Залишив у смутку дружину Ольгу. Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Галя Кіляр, секр.

ТЕТЯНА К. ГОҐ, член УНС Відд. 322-го Сестрицтва Неп. Діви Марії в Мейплвуді, Н. Дж., померла 13-го травня 1984 року на 95-му році життя. Нар. 27-го січня 1889 року в Галичині, Україна. Членом УНС стала 1934 року. Залишила в смутку дочку Гаррістту Павлину. Похорон відбувся 16-го травня 1984 року на цвинтарі „Гейт оф Гевен" в Іст Гановері, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Андрій Кейбіда, секр.

ІВАН МОГАНКО, член УНС Відд. 29-го ім. Преображення Христового в Нантікок, Па. помер 15-го травня 1984 року на 76-му році життя. Нар. 26-го грудня 1907 року в Олифанті, Па. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дружину Марію, синів Івана мол. і Юрія та внуків. Похорон відбувся 19-го травня 1984 року на цвинтарі в Печвілл, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Ольга Маліщак, секр.

МИХАЙЛО ЧАНКІ, член УНС Відд. 147-го ім. св. Михаїла в Аллентавні, Па., помер 9-го червня 1984 року на 66-му році життя. Нар. 13-го жовтня 1918 року в Аллентавні, Па. Членом УНС став 1935 року. Залишив у смутку дружину Орлін, дочок Марію Лобус, Анну Савакул, сестер — Анну Сеґан, Катерину Гуцайлюк і Розу Облещук. Похорон відбувся 12-го червня 1984 року на Укр. Правос. цвинтарі Св. Марії в Вайтголлі. Па.

Вічна Йому Пам'ять!
К. Гуцайлюк, секр.

ІРЕНА ДУБИЦЬКА, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл., померла 9-го травня 1984 року на 72-му році життя. Нар. 1911 року в місті Стрий, Україна. Членом УНС стала 1949 року. Залишила в смутку мужа Івана, дочку Лярису Дахнівську з чоловіком Ігорем і внуків Романа і Ореста. Похорон відбувся 12-го травня 1984 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
М. Карачевський, секр.

ЮЛІЯ АРЛИНСЬКА, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл., померла 9-го травня 1984 року на 76-му році життя. Нар. 1907 року в селі Перекопана біля Перемишля, Україна. Членом УНС стала 1950 року Залишила в смутку мужа Івана, кузина Нестора Левицького і сестру Марію з родиною. Похорон відбувся 12-го травня 1984 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
М. Карачевський, секр.

МАРІЯ ВОЛОЩУК, член УНС Відд. 123-го ім. Богдана Хмельницького в Скрентоні, Па., померла 11-го травня 1984 року на 68-му році життя. Нар. 28-го березня 1916 року в Тейлорі, Па. Членом УНС стала 1934 року. Залишила в смутку мужа Данила, сина Данила мол., дочку Мері Енн, внуків Андрею і Миколу, сестер Ольгу і Еліс, брата Володимира, племінників і племінниць. Похорон відбувся 14-го травня 1984 року на цвинтарі св. Антонія в Тайґард, Ореґон.

Вічна Їй Пам'ять!
С. Голик, секр.

ГРИГОРІЙ КИСІЛЬ, член УНС Відд. 336-го Т-ва „Сокіл" в Клівленді, Огайо, помер 12-го травня 1984 року на 91-му році життя. Нар. 1893 року в селі Піски, повіт Львів, Україна. Членом УНС став 1923 року. Залишив у смутку дві доньки Марію і Юлію, 4-ох внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 15-го травня 1984 року на цвинтарі Бруклин Гайтс, в Клівленді, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Стригун, секр.